	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 1	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Система управління якістю

Затверджено рішенням Вченої ради ХНАДУ від 17 вересня 2021 року

Введено в дію наказом по ХНАДУ від 17 вересня 2021 № 147

**ПРО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)
В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

СТВНЗ 89.5-01:2021

ХНАДУ

2021

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 2	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

ПЕРЕДМОВА

1 ПІДРОЗДІЛИ-РОЗРОБНИКИ: ректорат Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

РОЗРОБНИКИ:

Перший проректор з науково-педагогічної роботи ХОДИРЄВ Сергій

Проректор з науково-педагогічної роботи БАТРАКОВА Анжеліка

2 ЗАТВЕРДЖЕНИЙ рішенням Вченої ради ХНАДУ від 17 вересня 2021 року

Введений в дію наказом по ХНАДУ від 17 вересня 2021 № 147

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4 Відповідальність за зміст, своєчасну перевірку та актуалізацію цього стандарту несе проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного автомобільно-дорожнього університету.

5 Періодичність перевірки – в разі зміни діючого законодавства або виробничої необхідності

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 3	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

ПРО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Чинний від 2021.09.17

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей Стандарт «Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті» (далі – Стандарт) розроблено на підставі приписів законодавства України і норм міжнародного права, якими врегульовується питання створення безпечного освітнього середовища, попередження і протидії булінгу (цькуванню), з метою захисту під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти.

Положення визначає:

- напрямки діяльності Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (далі – Університету) щодо запобігання і протидії булінгу (цькуванню);
- порядок реагування на випадки булінгу (цькування) Порядок реагування на випадки булінгу (цькування);
- порядок подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в Університеті;
- склад комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), права і обов'язки її членів, порядок роботи комісії.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

2.1 У цьому Стандарті є посилання на такі нормативні документи:

Конституція України (Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96–ВР,
Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Закон України від 17 липня 1997 р. № 457/97–ВР)

Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, (Міжнародна Конвенція ООН від 22 травня 1962 р.)

Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. № 2145–VIII,

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) від 18 грудня 2018 р. (в Закон України «Про освіту» № 2657–VIII,

Закон України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 № 394/96–ВР

Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 р. № 2671–VIII

Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 р. № 2558–III

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. № 2866–IV.

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 4	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 6 вересня 2012 р. № 5207–VI

Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти» від 26.02.2020 № 293,

Лист Міністерства освіти і науки України «Деякі питання організації виховного процесу у 2021/2022 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок» від 20.07.2020 № 1/9–385,

Лист Міністерства освіти і науки України «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)» від 14.08.2020 №1/9–436.

3 ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

3.1 Терміни, що використовуються в Стандарті, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, який вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, щодо якого було вчинено булінг (цькування);

спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Діяльність із запобігання і протидії булінгу (цькуванню) в Університеті спрямована на:

– визначення і вжиття необхідних заходів, використання різних способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) і (або) потенційних ризиків його виникнення;

– виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

– визначення і вжиття необхідних заходів, застосування способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

4.2 Діяльність із запобігання і протидії булінгу (цькуванню) в Університеті ґрунтується на принципах:

– недискримінації за будь-якими ознаками;

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 5	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства й підтримки між науково-педагогічним колективом Університету і здобувачами освіти (їх законними представниками);
- особистісно-орієнтованого підходу до кожного здобувача;
- розвитку соціального й емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів Університету.

4.3 Завданнями діяльності із запобігання і протидії булінгу (цькуванню) в Університеті є:

- створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;
- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в Університеті;
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, розуміння булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

4.4 Діяльність із запобігання і протидії булінгу (цькуванню) в Університеті відображається в Плані заходів, вжиття яких спрямоване на запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Університеті (далі – План).

4.5 Розроблення Плану забезпечує перший проректор в межах наданих йому повноважень із створення безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства і дискримінації, у тому числі булінгу (цькування), оприлюднює його на веб-сайті Університету після затвердження ректором Університету

4.6 Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в Університеті за попередній навчальний рік.

Заплановані заходи повинні:

- сприяти задоволенню потреб Університету у створенні безпечного освітнього середовища;
- мати вимірювані показники ефективності;
- залучати всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року ректор Університету забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану і внесення (за потреби) до нього змін.

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 6	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

Заплановані заходи можуть проводитися в будь-якій формі, тобто як: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди й обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, рольові ігри тощо.

4.7 До заходів із запобігання і протидії булінгу (цькуванню) в Університеті належать заходи щодо:

- створення належних умов безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);

- організація безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;

- контроль за використанням засобів електронних комунікацій здобувачами освіти під час освітнього процесу;

- розвиток соціального й емоційного інтелекту учасників освітнього процесу задля привиття їм, зокрема:

- 1) розуміння й сприйняття цінності прав і свобод людини, вміння відстоювати свої права і поважати права інших;

- 2) розуміння й сприйняття принципів рівності й недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння дотримуватися їх у власних моделях поведінки;

- 3) здатності попереджувати і вирішувати конфлікти ненасильницьким шляхом;

- 4) відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;

- 5) здатності визначати, формулювати й аргументовано відстоювати свою позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав і гідності інших осіб;

- 6) здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

- 7) здатності до комунікації і вміння співпрацювати для вирішення різних суспільних проблем, зокрема, шляхом волонтерської діяльності тощо;

- 8) підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини й наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;

- 9) створення в Університеті культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства і дискримінації, у тому числі булінгу (цькування).

5 ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

5.1 Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в Університеті, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

- невірноваженість;

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 7	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для особи поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання спілкуватися з іншими учасникам освітнього процесу;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати Університет з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми й обставини їх отримання;
- скарги учасника освітнього процесу на біль та (або) погане самопочуття;
- пошкодження чи зникнення особистих речей;
- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

Цей перелік проявів не є вичерпним і може свідчити не лише про наявність випадків булінгу (цькування), а й про інші прояви насильства.

5.2 До булінгу (цькування) в Університеті належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти і на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, гуртожитками, приміщеннями для занять спортом чи проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами Університету під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою ректора, у тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Випадки булінгу (цькування) між учасниками освітнього процесу можуть траплятися поза освітнім процесом в інших місцях, зокрема, на прилеглих до Університету територіях, у гуртожитках Університету, у мережі Інтернет тощо.

5.3 Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 8	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

освітнього процесу діянь стосовно іншої особи та (або) особою стосовно інших учасників освітнього процесу, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру (ознаки економічного насильства);

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи (ознаки психологічного насильства);

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема, принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток (ознаки сексуального насильства);

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема, ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, нанесення ударів (ознаки фізичного насильства);

- інші правопорушення насильницького характеру.

Цей перелік ознак не є вичерпним і може включати й інші прояви насильницького характеру.

Психологічне насильство часто може поєднуватися з іншими формами насильства.

5.4 Булінгом (цькуванням) вважається також діяння, при вчиненні якого не обов'язково повторюється одна форма насильства (лише фізичне чи психологічне насильство). Вони можуть бути змішаними (при систематичності), проте відбуватися щоразу щодо однієї і тієї ж особи.

За наявності відповідних ознак булінгу (цькування) студенти, батьки, науково-педагогічні або інші працівники Університету зобов'язані повідомити суб'єктів реагування, вказаних у п. 5.5 цього Положення.

5.5 Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в Університеті (далі – суб'єкти реагування) є:

- ректор Університету;
- перший проректор;
- комісія з розгляду випадків булінгу (цькування);
- органи студентського самоврядування (студентські ради Університету, факультетів, гуртожитків).

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в Університеті діють у межах повноважень, передбачених законодавством і цим Стандартом.

Послідовність суб'єктів, зазначених у п. 5.5 цього Стандарту, не відображає пріоритетності або черговості повідомлення про випадок булінгу (цькування).

Суб'єкти реагування вживають заходів, спрямованих на запобігання і

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 9	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

протидію булінгу (цькуванню) в Університеті, згідно з Планом заходів, вжиття яких спрямоване на запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті.

5.6 Науково-педагогічні та інші працівники Університету у разі виявлення булінгу (цькування) зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- повідомити суб'єктів реагування, що зазначені у п. 5.5 цього Стандарту, а також одного з батьків *неповнолітньої* особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби надати домедичну допомогу і викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутися (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

5.7 Невідкладне припинення небезпечного впливу під час випадку булінгу (цькування) є правом і обов'язком кожного учасника освітнього процесу. У разі вжиття заходів із припинення (втручання, відвернення, перешкоджання, реагування) такого впливу слід дотримуватися принципу «пропорційності», тобто шкода, яка заподіяна у результаті впливу (припинення, відвернення), не повинна перевищувати блага, для захисту якого цей вплив застосований.

6 ПОДАННЯ ЗАЯВ АБО ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В УНІВЕРСИТЕТІ

6.1 Учасники освітнього процесу можуть повідомити суб'єктів реагування про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали чи підозрюють про його вчинення стосовно певної, у тому числі й неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, чи про який отримали достовірну інформацію.

6.2 Заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) чи підозру щодо його вчинення приймає перший проректор Університету.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

Повідомлення (інформація) про випадок булінгу (цькування), отримані першим проректором в усній формі, мають бути зафіксовані у письмовій формі й зареєстровані відповідно до порядку внутрішнього діловодства.

6.3 Подання і розгляд заяв про випадки булінгу (цькування) в Університеті здійснюються згідно із законами України «Про освіту» і «Про звернення громадян» з урахуванням, зокрема:

- конфіденційності й заборони розголошення відомостей, що містяться у зверненнях про особисте життя громадян без їх згоди, та іншої інформації, якщо це ущемляє права й законні інтереси громадян (частина друга статті 30 Закону України «Про освіту» та стаття 10 Закону України «Про звернення громадян»);

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 10	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

– заборони переслідування громадян за подання звернення і неприпустимість примушування їх до його подання (стаття 9 Закону України «Про звернення громадян»).

Діловодство щодо звернень громадян ведеться відповідно до Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, у засобах масової інформації, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348 та Інструкції з діловодства, затвердженої наказом по ХНАДУ від 09.03.2021 № 47.

6.4 Перший проректор Університету у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

– невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України (підрозділ ювенальної превенції), принаймні одного з батьків або інших законних представників *неповнолітньої* особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

– викликає (за потреби) бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

– повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг і методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки й надання соціальних послуг;

– скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення.

7 СКЛАД КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ), ПРАВА Й ОБОВ'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

7.1 Склад Комісії затверджується наказом ректора Університету один раз на п'ять років. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

Склад Комісії формується з урахуванням її основних завдань.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря і не менше шести її членів.

До складу Комісії входять науково-педагогічні та інші працівники Університету, серед яких: декани факультетів; представник/ця Соціально-психологічної служби; фахівець/фахівчиня з гендерної тематики і питань дискримінації; голова студентської ради Університету; голови студентської ради факультетів.

У випадках конфлікту інтересів (ситуації, коли будь-хто із членів Комісії може бути кривдником або потерпілим (зацікавленою особою)), Комісія повинна прийняти рішення про виключення такої особи з її складу, замінивши для дотримання кворуму під час голосування, або покласти виконання її обов'язків на

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 11	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

одного з членів Комісії.

До участі в засіданні Комісії, за згодою, залучаються батьки або інші законні представники *неповнолітніх* сторін булінгу (цькування), також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування).

7.2 Головою Комісії є Перший проректор Університету.

Він організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на Комісію завдань, головує на її засіданнях і встановлює перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова Комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії.

У разі відсутності голови і заступника голови Комісії обов'язки голови Комісії виконує один із членів, який обирається Комісією за поданням її секретаря.

7.3 Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на її засіданнях, веде протокол засідань Комісії.

За відсутності секретаря Комісії виконання його обов'язків покладається на одного із членів Комісії, який обирається за поданням голови або заступника голови Комісії.

У разі визначення іншого голови чи секретаря Комісії необхідно забезпечити відсутність конфлікту інтересів із метою уникнення ситуацій упередженого з'ясування обставин та прийняття Комісією рішення.

7.4 Член Комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- надавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції щодо змінення порядку денного засідання Комісії.

7.5 Член Комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі Комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством і посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
- брати участь у голосуванні.

Члени Комісії мають бути ознайомлені зі своїми правами й обов'язками, особливо щодо дотримання конфіденційності, про що мають бути письмово поінформовані під підпис.

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 12	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

8 ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ

8.1 Діяльність Комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги й дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості і прозорості;
- конфіденційності й захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) і визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

8.2 Метою діяльності Комісії є:

- припинення випадку булінгу (цькування) в Університеті;
- відновлення й нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), і вжиття заходів для їх усунення;
- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних і психолого-педагогічних послуг і забезпечення надання таких послуг.

У кожному конкретному випадку на засіданні Комісії у протоколі визначаються завдання щодо:

- потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних і психолого-педагогічних послуг;
- вжиття заходів для усунення причин булінгу (цькування);
- використання заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування);
- рекомендацій для науково-педагогічних працівників Університету стосовно доцільних методів організації освітнього процесу та вжиття інших заходів до сторін булінгу (цькування) (у разі потреби – їх батьками або іншими законними представниками);
- рекомендацій для батьків або інших законних представників *неповнолітньої* особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

8.3 До завдань Комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема, пояснень сторін, батьків або інших законних представників *неповнолітніх* сторін булінгу (цькування);
- висновків соціально-психологічної служби;
- відомостей центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;
- інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 13	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо);

- іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;
- розгляд і аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) і прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

У разі прийняття Комісією рішення про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань Комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних і психолого–педагогічних послуг і забезпечення надання таких послуг, у тому числі із залученням фахівців центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (відповідне рішення вноситься до протоколу засідання Комісії);

- встановлення причин булінгу (цькування) і заходів, необхідних для їх усунення (відповідне рішення вноситься до протоколу засідання Комісії);

- визначення заходів впливу на сторони булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування) (відповідне рішення вноситься до протоколу засідання Комісії);

- моніторинг ефективності соціальних і психолого–педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), виховного впливу і їх корегування (за потреби);

- надання рекомендацій для науково–педагогічних та інших працівників Університету щодо доцільних використання певних методів ведення освітнього процесу та вжиття інших заходів до сторін булінгу (цькування), їх батьків або інших законних представників (відповідне рішення вноситься до протоколу засідання Комісії);

- надання рекомендацій батькам або іншим законним представникам *неповнолітньої* особи, яка стала стороною булінгу (цькування) (відповідне рішення вноситься до протоколу засідання Комісії).

8.4 Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання Комісії визначає її голова.

Засідання Комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

8.5 Голова Комісії під час залучення до її засідань сторонніх осіб зобов'язаний довести до відома останніх принципи діяльності Комісії, зокрема, щодо дотримання конфіденційності інформації.

8.6 Секретар Комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання Комісії, повідомляє членів Комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам Комісії та зазначеним

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 14	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

Під час проведення засідання Комісії її секретар веде протокол засідання Комісії за формою, встановленою Додатком до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1646.

Для забезпечення достовірності протоколу й уникнення можливих довільних тлумачень позиції і висловлень учасників засідання можна здійснювати аудіозапис засідання Комісії, про що необхідно попередити його учасників.

8.7 Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватися принципів діяльності Комісії, зокрема, не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд Комісії;
- ставити питання по суті розгляду;
- надавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

8.8 Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно з протоколом засідання і здійснює контроль за їх виконанням.

8.9 Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в Університеті й виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення.

	Стандарт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету	СТВНЗ 89.5-01:2021	
	Про запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті	Сторінка 15	Сторінок 15
		Актуалізація: 2021.09.17	

Ключові слова: булінгу (цькування), невірноваженість, агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильство, зміна поведінки, уповільнене мислення, знижена здатність до навчання, відлюдкуватість, уникнення спілкування, ізоляція, занижена самооцінка, комісія, звернення, оприлюднення

СТВНЗ 89.5-01:2021

ПРО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

РОЗРОБНИКИ, ВИКОНАВЦІ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Проректор
з науково-педагогічної роботи

Сергій ХОДИРЄВ

Анжеліка БАТРАКОВА

Редактор: _____
посада, підпис, дата, розшифровка підпису

ПОГОДЖЕНО:

Провідний юрисконсульт
юридичного відділу

Ольга СЕЛЕЗНЬОВА

НОРМОКОНТРОЛЕР:

Начальник відділу акредитації,
стандартизації та якості навчання.

Андрій КОРОБКО

ПІДГОТОВЛЕНИЙ ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Начальник відділу акредитації,
стандартизації та якості навчання.

Андрій КОРОБКО

Введено в дію наказом по ХНАДУ від 17 вересня 2021 № 147

(копія наказу додається)